

BOEKBESPREKINGEN

50 JAREN SOCIALE VERZEKERING. Uitgave van de Rijksverzekeringsbank bij haar Gouden Jubuleum op 1 Juni 1951.

door Drs A. Kaan

De Rijksverzekeringsbank is 50 jaar geworden en heeft ter gelegenheid van dit heugelijke feit een bescheiden gedenkschrift uitgegeven, waarin zij een historisch overzicht geeft van haar groei, de omvang van haar taak en van de wijze waarop zij is georganiseerd en werkt, „in een voor ieder begrijpelijke en verstaanbare taal”, zoals de voorzitter van het Bestuur der Rijksverzekeringsbank in zijn geleidewoord verklaart.

Het geschrift heeft geen andere pretentie dan deze en men kan niet anders zeggen dan dat de samenstellers in hun opzet uitstekend zijn geslaagd. In een tiental korte hoofdstukken — het boekje telt in totaal slechts 74 bladzijden tekst en beeldgrafieken — worden de geschiedenis van de jubilaresse, hoofdstuk I t/m III, en de wetten met welke uitvoering zij is belast, hoofdstuk IV t/m VII, behandeld, terwijl de resterende hoofdstukken zijn gewijd aan de door de Bank beheerde fondsen, het beroepsrecht en aan die takken van sociale verzekering waarmee de Bank weinig of geen bemoeienis heeft.

In vogelvlucht schetst de schrijver, de heer L. C. van Soeren, eerst de snelle uitbreiding van de werkingssfeer van de Bank — de toename van het aantal verzekeringsplichtige bedrijven, vallende onder de Industriële Ongevallenwet, het betrekken van nieuwe categorieën van ongevallen bij de verzekering, de invoering van de Zee-ongevallenwet 1919 en de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1921.

Voor hen die dagelijks met getallen werken, is het ontbreken van nagenoeg elk cijfermateriaal wel eens wat onbevredigend, maar de duidelijke beeldgrafieken vergoeden aan aethetica wat men hierdoor aan exactheid mist.

Instructief is het hoofdstuk over de Invaliditeits- en de Ouderdomswet, waarin verklaard wordt hoe door het gevolgde systeem van vaste premieën de uitkeringen van de Invaliditeitswet door de jaren in een wanverhouding tot de steeds verder gestegen lonen zijn komen te staan en tot die renten waarvan premieën en uitkeringen door een procentuele relatie aan de lonen zijn gebonden.

Hierdoor ontstaan de lage uitkeringen, die zo dikwijls het misnoegen en de critiek der rechthebbenden opwekken.

Het is jammer, dat op dit onderwerp niet wat dieper is ingegaan. Het achterblijven van de sociale renten bij de kosten van het minimum levensonderhoud maakt in vele gevallen een aanvullende uitkering van de Armenwet nodig. De verzekerde verliest hierdoor zijn belangstelling voor de sociale wetgeving: het is hem onverschillig of hij iets uitgekeerd krijgt, zolang hij voor een deel van zijn levensonderhoud tóch op de Armenwet is aangewezen. Zolang de gang naar het steunkantoor hem niet wordt bespaard, is het de meesten om het even, wat de sociale verzekering uitkeert. De onverschilligheid, die men bij vele arbeiders t.a.v. de sociale wetgeving helaas zo vaak aantreft, vindt voor een deel hierin haar oorzaak.

Maar het verzekeringsbeginsel laat geen andere mogelijkheid open en al heeft men door allerlei toeslagen de uitkeringen „tot een meer

aanvaardbare hoogte opgetrokken", toch schuilt in het vasthouden aan het verzekeringsprincipe het gevaar „dat de grote sociale gedachte, welke die verzekering moet dragen, teveel uit het oog wordt verloren", zoals de staatssecretaris van Sociale Zaken, Dr van Rhijn, in zijn voorwoord waarschuwend opmerkt.

Dat de jubilaresse in haar biografie enige voorkeur voor het verzekeringsbeginsel aan de dag legt, is begrijpelijk. Zeker op een jubileum kan men van haar niet verwachten, dat zij haar verleden zal verloochenen.

Ook in het hoofdstuk over de door de Bank beheerde fondsen komt dit sterk naar voren uit de voorliefde voor het stelsel van fondsvorming, waarvan de voordelen breder worden uitgemeten dan van het omslagstelsel. Maar hoewel hier nog wel een woord van critiek zou zijn te plaatsen en ook over de vraag of de Bank in haar bedrijfspolitiek het accent bij het verzekeringsbeginsel dan wel bij de sociale hulpverlening dient te leggen, nog wel een en ander zou kunnen worden toegevoegd aan hetgeen dit gedenkschrift hierover vermeldt, meen ik nochtans hierop niet te moeten ingaan.

Op een gouden feest past het niet, een andere mening te nadrukkelijk tegenover die van de jubilaresse te plaatsen, des te minder waar deze zulke voortreffelijke kwaliteiten bezit en zich in zulk een charmant feestgewaad heeft gestoken.

A. A. Wempe, BELASTINGRECHT VOOR HET EXAMEN MODERNE BEDRIJFSADMINISTRATIE EN HET STAATSPRACTIJKDIPLOMA. 5e dr. Uitg. J. Muusses Purmerend.

door C. J. Sleddering

De voortdurende wijzigingen in de belastingwetgeving dwingen de uitgevers van leerboeken steeds weer tot het doen verschijnen van nieuwe drukken. In de vijfde druk van bovengenoemd werk zijn de in het jaar 1950 tot stand gekomen wijzigingen verwerkt, t.w. de Belastingherziening 1950, de verlaging van de inkomsten- en de loonbelasting, de afschaffing van de ondernemingsbelasting en de verhoging van de vennootschapsbelasting, de verfijning van de dividendbeperking, de verhoging en technische wijziging van de omzetbelasting, de wijziging van de Registratiewet en idem van de Zegelwet. Bij zulk een snelle opeenvolging van wijzigingen doet de behoefte aan een losbladige uitgave zich sterker gevoelen.

Zoals de titel aangeeft is dit boek voor de studie van bepaalde examens bestemd. Voor de meeste er in behandelde wetten wordt volstaan met een weergave van de wetsartikelen met eigen woorden, hier en daar verduidelijkt door een voorbeeld. In verband hiermede achten wij het boek niet geschikt voor degenen die iets meer van de stof moeten weten dan de wettekst, ook al is deze dan „vertaald". Voor de praktijk is enige kennis van de jurisprudentie, de ministeriële aanschrijvingen en voorts van de literatuur onmisbaar. Bovendien doet zich in zulk een geval het bezwaar gevoelen dat in dit werk niet zijn behandeld de grondbelasting, de personele belasting, het successie- en het schenkingsrecht, de motorrijtuigenbelasting en de invordering der verschillende belastingen.

Daarentegen kunnen de in het boek opgenomen vragen en opgaven na de behandelde hoofdstukken en de examenopgaven der laatste jaren van veel nut zijn voor diegenen, die zichzelf moeten testen op de verworven kennis.

Na deze (her)oriëntering enige opmerkingen over de inhoud van deze druk, in het bijzonder ten aanzien van de hiervoor bedoelde wijzigingen.

De behandeling van artikel 8 van het Besluit op de Dividendbelasting 1941 op blz. 57 is o.i. niet juist. Indien dividendbelasting is ingehouden van een opbrengst, waarvoor de ontvangende vennootschap een objectieve vrijstelling geniet, wordt de ingehouden dividendbelasting met de aanslag verrekend (teruggegeven) op grond van artikel 30 van het Besluit op de Vennootschapsbelasting 1942 in verband met § 48, lid 7 van de Leidraad.

Bij de bespreking van artikel 7 I.B. zijn de gevallen van het eerste en het tweede lid door elkaar gehaald, terwijl als gevolg daarvan de toepassing van het tarief van artikel 20 beslist onjuist is. Over de grens tussen artikel 7, eerste en tweede lid, wordt overigens verschillend gedacht. O.i. vallen overdracht en liquidatie van een bedrijf onder artikel 7, eerste lid. De daarbij behaalde winst is volgens de gewone bepalingen winst van het jaar van overdracht of liquidatie. Niet vervreemde zaken gaan in geval van overdracht of liquidatie naar het privévermogen over, waarbij het verschil tussen boekwaarde en geldswaarde normale winst is. Al deze winst wordt op verzoek belast met 20-40 %, behalve voor wat betreft de winst op voorraden, waarop het tabel-tarief van toepassing is. Aldus ook Leidraad Wet Belastingherziening 1950.

Bij overlijden of vertrek naar het buitenland met medeneming van het bedrijf komt artikel 7, tweede lid, aan de orde, waarbij artikel 20, tweede lid, en artikel 44a (niet art. 44 zoals blz. 74 vermeldt) aansluiten.

Waardering van bedrijfsmiddelen op de bedrijfswaarde, die lager ligt dan het bedrag van kostprijs verminderd met afschrijving lijkt ook ons toegestaan. Een verplichting om bij stijgende bedrijfswaarde tot bijboeking over te gaan achten wij echter niet aanwezig (blz. 74).

Bij de behandeling van de gevallen waarin vergoeding wegens oorlogs- of brandschade e.d. aan bedrijfsmiddelen een winst heeft doen ontstaan, (blz. 78) kunnen niet twee maar drie gevallen worden onderscheiden, t.w. de schade tussen 10 Mei 1940 en 31 December 1945, die tussen 1 Jan. 1946 en 1 Jan. 1950 en die van Januari 1950 af. Op de tweede groep zijn de oude schaderesoluties nog van kracht, die iets beperkter zijn dan de regeling van artikel 11 Inkomstenbelasting nieuw, doch die daarentegen geen verbod van vervroegde afschrijving inhouden.

Aangezien artikel 6 van de Wet Belastingherziening 1950 ook van toepassing is voor in de uitoefening van een beroep verloren gegane bedrijfsmiddelen, kan de onbelaste reserve thans ook bij een vrij beroep voorkomen (blz. 93).

Bij de waardering van de niet-genoteerde effecten voor de vermogensbelasting (blz. 143) lijkt ons het vooropstellen van de alles beheersende wettelijke bepaling noodzakelijk. Het vermelden van rendementswaarde, intrinsieke waarde, rentabiliteitswaarde en liquidatiewaarde met de korte aanduiding in welk geval (enkelvoud) ieder van deze methoden (alleen en uitsluitend) wordt gebruikt, geeft toch wel een onvoldoende beeld van de moeilijkheden en mogelijkheden die zich hier voordoen.

Volgens de schrijver worden winstaandelen aan bestuurders en verder personeel bij de vennootschapsbelasting als bedrijfskosten beschouwd, indien deze in een redelijke verhouding tot de verrichte arbeid staan. Dit is niet hetzelfde als „toegekend ter zake van in het bedrijf verrichtte arbeid”. De inspecteur mist het recht om de beloning te toetsen aan de waarde van de verrichte arbeid (H. R. B. 8124). Slechts indien de bestuurder tevens aandeelhouder is, kan hetgeen hem als tantième wordt toebedeeld een verkapt dividend betekenen.

Tenslotte vermelden wij nog enige kleine oneffenheden, waarop wij bij de lezing stuitten.

Op blz. 27 staat dat met de aanslag inkomstenbelasting verrekend wordt de over het jaar ingehouden loonbelasting in plaats van de in het jaar ingehouden loonbelasting.

Welke geschenken bij jubilea, vertrek en huwelijk niet als loon worden aangemerkt wordt thans beheerst door res. 27 April 1950, nr. 220 (blz. 34).

Op blz. 64 wordt de commissarissenbelasting ten onrechte als een directe belasting aangemerkt.

Restitutie van dividendbelasting vindt alleen plaats aan binnenlandse rechtspersonen, niet aan buitenlandse (blz. 164).

INGEKOMEN BOEKEN

A. Meeuwis, Hulpmiddelen der administratieve techniek, uitg. *N.V. Uitg. Mij v/h G. Delwel*, 's-Gravenhage.

Dr A. I. Diepenhorst, Het element der onzekerheid in de bedrijfseconomische problematiek, uitg. *N.V. Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij*, Amsterdam.

Prof. Dr N. J. Polak, Enige grondslagen voor de financiering der onderneming (onvoltooid), uitg. *De Erven F. Bohn N.V.*, Haarlem.

G. H. Rigter, Bespreking van enige bedrijfseconomische begrippen, uitg. *N. Samsom N.V.*, Alphen a/d Rijn.

Prof. Dr M. J. H. Smeets, De economische betekenis van de belastingen, uitg. *L. J. Veen's Uitgeversmij. N.V.*, Amsterdam.

M. G. Mey-Koning, Vraagstukken over Accountancy, uitg. *J. Muusses*, Purmerend.

M. Boelens en J. van Raalte, Kaartsystemen, uitg. *Bronvliet N.V.*, Overschie.

J. Sittig en Prof. Dr H. Freudenthal, De juiste maat, uitg. *L. Stafleu*, Leiden.

J. v. d. Kieft, Efficiency in de praktijk, uitg. *Uitgeverij Schuyt N.V.*, Baarn.

V. S. Ohmstede, De recente belastingwijzigingen: Herkapitalisatie, uitg. *N.V. Joh. Mulder's Uitgevers Maatschappij*, Gouda.

Stichting voor Economisch Onderzoek der Universiteit van Amsterdam. De Nederlandse converteerbare obligatie, uitg. *H. E. Stenfert Kroese N.V.*, Leiden.

Prof. Dr A. Mey, Bedrijfsbegroting en bedrijfsbeleid (Bedrijfseconomische Monographieën deel V), uitg. *H. E. Stenfert Kroese N.V.*, Leiden.

Dr O. Bakker, Bedrijfshuishoudkunde deel I, vijfde druk, uitg. *J. Muusses*, Purmerend.